

Meetkunde in batterij moet ban op zinkoxide counteren

Tekst en beeld: Franky De Letter

In België is het per 1 januari 2021 verboden nog zinkoxide in voeder te mengen. De Belgische mengvoederfabrikanten zijn dit najaar daarom druk in de weer met een aanpassing van hun voedergamma. Sommigen gaan daarin wel heel ver. Zo luidt het bijvoorbeeld bij Vanden Avenne dat de ban op zinkoxide zich niet zomaar door één product (medicatie noch voeder) zal laten opvangen. “In de biggenbatterij is zonder zinkoxide – en straks allicht ook zonder colistine – een 360°-aanpak nodig”, klinkt het in Ooigem.

360 graden? Euh pardon... hogere meetkunde in de biggenbatterij? Varkensbedrijf vroeg voorlichter Jef Quirijnen, adviseur varkens, specialisatie zeugenhouderij Kristien Vanbelleghem, dierenarts Amaury Vervack en nutritionist Frederik Dieryckxvischers om uitleg.

Individuele aanpak

Vanden Avenne start per 18 november met de nieuwe campagne. “Die zullen we anders moeten aanpakken dan we dit een dik half jaar geleden voorzien hadden”, antwoordt Jef Quirijnen op onze vraag wat de varkenshouders mogen verwachten. Door de coronacrisis zijn er beurzen noch klantenvergaderingen. “Dus we gaan echt klantgericht individueel werken. Nu is dit voor deze campagne eigenlijk geen nadeel. Het is precies die individuele aanpak die het verschil zal moeten maken. We gaan immers niet een idee of een product verkopen dat voor iedereen het beste is. Bedoeling is om per situatie te bekijken hoe de omstandigheden en de voorwaarden zijn. We zullen nagaan waar de zwakke punten zich bevinden waarop we moeten werken en welke de sterke punten zijn op de specifieke bedrijven die we moeten bestendigen. Vandaar dus de term ‘360-graden-aanpak’. Wat we dus niet willen doen is zeggen: we hebben een nieuw product dat goed of beter is, probeer dat maar en je

Bedoeling is dat de box ook gebruikt wordt voor split suckling.

zal wel zien. Bedoeling is juist om per bedrijf alle omstandigheden te bekijken. Dus zowel de gezondheid – de kwaliteit van die big bij het spenen – het gewicht bij het spenen, maar ook de omstandigheden waarin die big terechtkomt na het spenen. Hoe goed het hok gereinigd en ontsmet is; hoe er gevoederd wordt; de kwaliteit en verstrekking van het water; het stalklimaat, enz. Stuk voor stuk zaken waar we als bedrijf de voorbije jaren normen voor

hebben ontwikkeld. Welnu, als we die allemaal afgaan en we zorgen dat die omstandigheden zo goed mogelijk zijn, dan hebben we alle voorwaarden vervuld om het potentieel van de biggen naar voren te laten komen. En geloof me, dan schrikken we er soms zelf van hoe hoog dat wel is!”

Quirijnen vergelijkt de situatie met wat sommige varkenshouders zagen toen ze van traditioneel management naar een SPF-aanpak overstapten. “Als er minder remmingen zijn, zie je wat die dieren wel kunnen. En wees maar zeker dat er nog altijd remmingen in management zitten. Bedoeling is om ons daar zeker niet voor te verstoppen. Integendeel, we gaan er met open vizier tegen aan. Maar dus wel telkens vanuit een individuele aanpak.”

Een box voor elkeen

“Wat we bedoelen met onze 360-graden-aanpak willen we aan onze klanten en prospecten tastbaar maken met deze box”, vertelt Kristien Vanbelleghem terwijl ze een grote plastic bak gevuld met allerlei spullen onze kant op schuift.

“Op de ‘**checklist aandachtspunten batterij**’ staan de normen die Jef daarnet aanhaalde. Alles dat ook maar met management kan te

Jef Quirijnen: “In de biggenbatterij is zonder zinkoxide – en straks allicht ook zonder colistine – een 360°-aanpak nodig”

Kristien Vanbelleghem: “Na zes maanden gaan we evalueren en het verschil ook in euro’s per big tastbaar maken.”

maken hebben wordt in de lijst overlopen. **Knijpers** in de bak laten toe om onze checklist op te hangen aan de compartimenten zodanig dat men alles kan volgen: temperatuur, waterverbruik, voerverbruik, enz. Er zit ook een **voerbakje** in waarmee we nagaan of we de opname in de kraamstal kunnen verhogen; een thesisstudent zal dit opvolgen. Verder ook nog **2 flesjes** om waterstalen te nemen: zowel in de batterij als in de kraamstal. Een **min-max-thermometer** is voorzien om de variatie in temperatuur tussen dag en nacht op te volgen; belangrijk voor de ventilatie-aanpak. Deze **grote wasknijper** laat toe om de voederzak telkens te sluiten. De aroma's in het voeder maken immers deel uit van de aanpak. Uiteraard zitten er ook nog **flyers** in van onze producten. Worden nog toegevoegd – want te bewaren in de frigo – enkele **hygiënogrammen**, schaaltes om stalen te nemen zowel in de kraamstal als in de biggenbatterij. En er komt ook nog een **infrarood thermometer** in om de temperatuur op de biggenplaatjes te meten. Uit ervaring weten we immers dat een te koud biggenest voor diarree kan zorgen. En dat is helemaal fout, want dan zijn de darmen al voor het spenen aangetast.”

Veel te groot met een goede reden

Het valt ons echter op dat de bak wel erg groot is.

“De bak is bewust zo hoog gekozen om hem te kunnen gebruiken voor split suckling in de kraamstal”, heeft Kristien haar antwoord klaar. “Er zijn immers nog steeds varkenshouders die dit niet toepassen. En dat is natuurlijk het begin van alles: proberen die biest in alle biggen te krijgen. Bij grote nesten moet je daarvoor de grote biggen afzonderen, zodat ook de kleine biggen de kans krijgen om biest te drinken.”

Eerste resultaten

“Er zijn al resultaten van onze nieuwe aanpak”, vertelt Kristien nog voor we de vraag kunnen stellen. “Een prospect haalde al in de eerste ronde 800 gram zwaardere biggen bij spenen. En dit terwijl hij iets boven de 15 biggen speent per zeug. Wat nog maar eens aantoonde dat er zeker ruim potentieel is.

Verder hebben we ook al een praktijkvoorbeeld waar we met de hygiënogrammen een groot verschil in kiemdruk konden aantonen. Daar was op zeker ogenblik gekuist met koud water omdat de drukspuit kapot was. De ronde daarna werd opnieuw met warm water gereinigd. Dat gaf een gigantisch verschil, leerde het hygiënogram.”

Amaury Vervack: “Per bedrijf gaan we een analysepatroon opstellen om te achterhalen wat het diergeeneeskundig probleem is.”

Meetbaar verschil aantonen

Het Vanden Avenne-team wil ten slotte met cijfers tonen wat het voordeel van de nieuwe aanpak is.

“We willen het echt ook meetbaar maken. Daarom maken we bij de start een nulstand op”, zegt Kristien. “Wat is de voederconversie, de groei, de uitval, voor en na. Om alles op orde te krijgen rekenen we met een periode van zes maanden. Dan gaan we zeker evalueren en het verschil ook in euro's per big tastbaar maken.”

Met steun van farmaceuten

Uiteraard is ook de inbreng van de dierenarts belangrijk.

“Per bedrijf gaan we een analysepatroon opstellen om te achterhalen wat het diergeeneeskundig probleem is”, benadrukt dierenarts Amaury Vervack. “Vaak vormen virussen of bacteriën een probleem dat niet altijd gekend is. Dat gaan we doorlichten in samenwerking met hun bedrijfsdierenarts en enkele partners-farmaceuten: Dopharma, Ceva en Zoetis. Zij sponseren de nodige analyses om daarna tot een oplossing te komen, voornamelijk op vlak van vaccinatie of antibiotica-reductie.”

Drie voedingsdimensies

Nutritionist Frederik Dieryckxvisschers van zijn kant beklemtoont dat Vanden Avenne er sedert lang voor gekozen heeft om geen zinkoxide te gebruiken.

“Het was onze overtuiging dat dit niet de oplossing was van de speenproblematiek. In 2015 zijn we wel gestart met fermentatie. Dat is nog steeds één van de pijlers waarop we bouwen.

Frederik Dieryckxvisschers: “Naast fermentatie en specifieke maal- en walstechniek, trekken we volop de kaart van de aroma's.”

Tweede pijler is dat onze fabriek elke grondstof apart kan malen en walsen. Zo kunnen we ons voeder aanpassen aan wat de klant wenst gelet op de problematiek op zijn bedrijf. Belangrijk in dit verband is dat we uit onderzoek weten dat een grovere structuur van belang is om speenproblemen te voorkomen.

Ten derde trekken we volop de kaart van de aroma's. Om biggen goed te leren eten, is het van belang het aroma van de melk na te bootsen. We dienen daartoe aroma's aan de zeug toe, zodat ze in de melk komen te zitten. Dan gaan we diezelfde aroma's toepassen in het voeder. Zo krijg je één smaak doorheen het hele gamma.”

Voorwaarde: zes maand engagement

Mooi, mooi... we zien het al gebeuren. Veel varkenshouders zullen best wel zo'n mooie/grote plastic bak willen; die komt altijd van pas.

Kristien countert ons geplaag. “Als voorwaarde vragen we van de klant-prospect zes maand engagement gezien de tijd, energie en kosten die wij in dit opzet steken. Die periode is zeker nodig om te bewijzen dat het inderdaad anders kan. Vaak moet er een zekere routine gekweekt worden. Bijvoorbeeld elke morgen die min-max-thermometer bekijken en de waarden noteren. Regelmatig nagaan waar je kan bijsturen qua ventilatie. Zoeken waar andere kritieke punten zitten, enz. Pas na zes maanden kan er van een nieuwe routine sprake zijn, denken wij. Die periode is dus nodig opdat de 360 graden-aanpak duurzaam verder gezet kan worden en het resultaat behouden blijft.”

